

'In Freiburg vinden ze het raar dat ik fulltime werk'

Serie: Vrouwen, werk en kinderen in Duitsland

Achtergrond - 8 maart 2013 - Auteur: Marja Verburg

Hiete (37) verhuisde met haar gezin in 2011 van Berlijn naar Freiburg. “Dat was een cultuurshock”, zegt ze. De kinderopvang is in Zuid-Duitsland beperkter en duurder. Dat zij fulltime werkt, vinden veel mensen raar. “In Berlijn moesten al mijn vriendinnen werken om rond te komen.” Deel 1 van de serie ‘Vrouwen, werk en kinderen in Duitsland’.

Toen Hiete in 2007 haar tweeling kreeg, was het vanzelfsprekend dat zij de kostwinner werd. Ze werkte fulltime als lerares op een school voor geestelijk en lichamelijk gehandicapte kinderen in Berlijn. Haar man Steffen was muzikant en had een onregelmatig inkomen. “Ik wilde altijd al graag een gezin. Maar toen de kinderen kwamen - dat ging wat sneller dan gepland - viel het me zwaar. Het waren er ook meteen twee. Ik had vooral graag de mogelijkheid gehad de eerste jaren minder te werken. Maar dat kon financieel niet.”

Het eerste jaar na de geboorte van hun zoons profiteerden Hiete en Steffen van het toen net ingevoerde *Elterngeld*. Deze regeling stelt een van de ouders - in de praktijk meestal de vrouw - in staat een jaar lang fulltime thuis voor de kinderen te zorgen met behoud van zo'n 65 procent van het inkomen. “Ik verdiende toen niet veel, maar samen met de kinderbijslag was het genoeg”, aldus Hiete.

Vijf dagen per week naar de crèche

Hiete (37) uit Freiburg (Baden-Württemberg)

- Opgegroeid in de buurt van Hildesheim (Nedersaksen)
- Studie in Berlijn
- Getrouwd, twee zoons (5)
- Ze is kostwinner en werkt fulltime als lerares op een school voor geestelijk en lichamelijk gehandicapte kinderen
- Haar man Steffen is muzikant en volgt momenteel een opleiding tot osteopaat

Na dat jaar ging ze weer aan de slag. “Dat was moeilijk. Als ik 's morgens de deur uit ging, stonden mijn zoontjes me huilend na te kijken. Ik had het gevoel dat ik

iedereen te kort deed. Mijn kinderen, omdat mama altijd weer weg moest. En mijn werk, omdat ik 's avonds vaak te moe was om mijn lessen goed voor te bereiden.”

In Berlijn gingen Hiete's zoontjes vijf dagen per week, zeven uur per dag naar de crèche. “Dat deed iedereen. Mijn vriendinnen moesten ook allemaal werken om rond te kunnen komen. Het is in Berlijn heel makkelijk om een crècheplaats te krijgen. En goedkoop.” Hiete en Steffen betaalden zo'n 100 euro per maand voor de opvang van hun twee kinderen, inclusief maaltijden. “Dat werd iets meer toen ik meer ging verdienen.” Als kinderen 3 jaar oud zijn, is opvang in Duitsland gratis. “Toen betaalden we alleen nog een bijdrage voor het eten.”

Achteraf hoorde Hiete van haar moeder dat die zich wel zorgen heeft gemaakt over het feit dat de kinderen zo veel naar de crèche gingen. “Ik ben opgegroeid in een dorp in de buurt van Hildesheim. Mijn moeder was huisvrouw, mijn vader werkte. Mijn moeder vroeg zich af of dat nou wel goed was, zoals wij het deden. Later zei ze dat ze positief verrast was over hoe onze kinderen zich ontwikkelden.”

Cultuurshock

In 2011 verhuisden Hiete en Steffen naar Freiburg. “We wilden weg uit Berlijn, een andere omgeving voor de kinderen. Mijn man komt uit Freiburg en zijn moeder woont er. Dus we hebben nu ook een oma in de buurt.” Als lerares verdient Hiete in Zuid-Duitsland meer dan in Berlijn. Toch viel de overgang haar zwaar. “Het was een cultuurshock. Het is er veel moeilijker om een huis en een crècheplaats te vinden. En de mentaliteit is echt anders.”

In Freiburg zijn crèches beperkt open, van 08.00 uur tot 14.00 uur. “En in de vakanties zijn ze dicht. Wij hebben een dure crèche van 400 euro per maand, inclusief eten.” In de groep van haar zoontjes zijn nog twee andere kinderen die tussen de middag overblijven. De 18 overige kinderen worden om 12.30 uur opgehaald. “Die hebben dus geen werkende moeders”, zegt Hiete.

Feiten en cijfers

Nergens in Europa krijgen vrouwen minder kinderen dan in Duitsland. Ook heeft Duitsland de grootste inkomensverschillen tussen mannen en vrouwen van Europa.

[Lees de feiten en cijfers over het Duitse vrouwen- en gezinsbeleid >>](#)

“Het is hier in Freiburg normaal dat moeders drie jaar of langer thuisblijven bij de kinderen”, aldus Hiete. Het *Elterngeld* regelt dat je na het jaar betaald ouderschapsverlof ook twee jaar onbetaald verlof kunt opnemen met behoud van je baan. Veel vrouwen in Freiburg werken helemaal niet, merkt Hiete. “Ze vinden

het vreemd dat kinderen in Berlijn al naar de crèche gaan als ze 1 jaar zijn. Er zijn hier weinig kinderen op de kinderopvang jonger dan drie." Op haar werk gaan haar collega's er automatisch van uit dat ze deeltijd werkt, omdat ze kleine kinderen heeft. "Ze zijn echt verbaasd als ze horen dat ik de kostwinner ben. Niemand van mijn collega's met kinderen werkt voltijd."

Vaderschapsverlof

Op de vraag wat het leven van werkende vrouwen met kinderen makkelijker zou maken, antwoordt ze direct: "Begrip van je werkgever en je collega's. Het maakt veel uit of zij accepteren dat je bijvoorbeeld graag 's morgens werkt, of dat je soms thuis werkt als de kinderen ziek zijn." De overheid moet vooral zorgen voor voldoende en betaalbare crècheplaatsen, vindt ze. Daarnaast helpt het als flexibele werktijden en thuis werken ook voor mannen normaal worden. "Dan kunnen die ook taken thuis overnemen en krijgen ze een ander beeld van hun rol." Haar man laat zich momenteel omscholen. Hij doet veel thuis en vangt ook meestal de kinderen op.

Sinds de invoering van het *Elterngeld* in 2007 moeten vaders minimaal 2 maanden van het ouderschapsverlof opnemen om recht te hebben op de volle periode. Uit cijfers van het ministerie van Gezinszaken blijkt dat inderdaad steeds meer mannen een periode voor hun pasgeboren kind zorgen. "Ja", zegt Hiete, "maar ik hoor vooral van mannen die daarna weer fulltime gaan werken. En hun vrouwen zorgen dan thuis voor de kinderen."

Betreuungsgeld

Eén overheidsmaatregel mag wat Hiete betreft direct worden afgeschaft: het *Betreuungsgeld*. Deze regeling wordt op aandringen van de Beierse CSU in augustus van kracht en voorziet in een maandelijkse bijdrage van zo'n 150 euro aan ouders die thuis voor hun kinderen zorgen. Zij worden zo gecompenseerd voor de subsidie die ze mislopen omdat ze hun kind niet naar de crèche brengen.

"Ik woonde en werkte in Berlijn in de achterstandswijk Neukölln, waar veel kinderen van migranten en sociaal zwakke gezinnen wonen. Juist die kinderen, die van huis uit minder meekrijgen, hebben baat bij een crèche. Daar halen ze hun taalachterstand in, leren sociaal gedrag te ontwikkelen en worden goed voorbereid op de lagere school. Vooral bij allochtone families is altijd wel een moeder, oma of tante thuis. Die krijgen nu dus geld als ze hun kinderen thuis houden. Ja, dan sturen ze die natuurlijk niet meer naar de crèche. Bovendien houd je er vrouwen langer mee weg van de arbeidsmarkt. Het is leuk hoor, voor vrouwen in Beieren die bij hun kinderen thuis willen blijven. Maar er is kennelijk niet nagedacht over wat het elders voor consequenties heeft."

Het is een stap terug, vindt Hiete. Terwijl het sinds de val van de Muur juist zo mooi de goede kant op ging, verzucht ze. “In de DDR was het normaal dat vrouwen werkten en kinderen naar de crèche gingen. Na de eenwording in 1990 is een deel van de manier waarop de samenleving in Oost-Duitsland was geregeld naar ons in het Westen doorgesijpeld. Dat er nu meer kinderopvangplaatsen zijn, is mede daaraan te danken.”

De achternaam van Hiete is vanwege privacyredenen weggelaten.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/3175/in-freiburg-vinden-ze-het-raar-dat-ik-fulltime-werk>